

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу **Крупи Оксани Петрівни**

«Цифрова трансформація фестивалів у культурі Метавсесвіту: нові можливості та виклики», подану на здобуття ступеня доктора філософії

за спеціальністю 034 «Культурологія»

з галузі знань 03 Гуманітарні науки

Актуальність дослідження зумовлена нагальною потребою в осмисленні важливої біфуркації: з одного боку, безпрецедентні можливості гібридизації, інтерактивності та глобального охоплення, а з іншого – серйозні ризики втрати автентичності, локальної ідентичності та сакрального «ауричного» досвіду, що становить ядро фестивальної події. Ця робота є відповіддю на виклик, кинутий епохою метакультури, прагнучи виробити стратегії адаптації та збалансованого розвитку фестивальної індустрії в новій цифровій реальності.

З огляду на потребу подальшого вивчення складної взаємодії між фестивалями та цифровізацією, зокрема щодо природи створення фестивалів (репрезентація та автентичність), форми фестивального руху (спільнота та участь), зміни фестивального дискурсу (пам'ять і наративи) та динаміки фестивальної рівності (влада та доступність), викликів для автентичності в умовах нової хвилі цифровізації, гібридизації та зміни концептуальних засад креативності у цифровому фестивальному просторі тощо, відсутність фундаментальних культурологічних праць з цієї важливої теми, дисертацію О.П. Крупи можна вважати більш ніж актуальною.

Відповідність змісту розділів заявленій темі. Дисертаційна робота має логічну і послідовну структуру, що відповідає темі дослідження.

Обґрунтованість та достовірність основних наукових положень дисертації та одержаних під час проведення дослідження результатів, підтверджується коректним використанням широкого методологічного інструментарію, а саме, інтердисциплінарного синтезу, детермінована конвергенцією Digital cultural studies та Festival studies, критичного

технокультурного дискурс-аналізу як мультимодального аналітичного методу, теорії Метавсесвіту, типологічного, соціокультурного, антропологічного, компаративного та діагностичного методів, методів аналізу та синтезу, індукції і дедукції, узагальнення та абстрагування.

Здобувачка доводить, що цифрові та гібридні фестивалі презентують новий формат культурної взаємодії, розширюють географію учасників, роблять участь доступнішою та активізують експерименти з різними формами подання контенту, зазначено, що гібридизація та віртуалізація істотно змінюють природу фестивального досвіду. Цей процес супроводжується зменшенням інтенсивності емоційного обміну, втратою полівимірності сприйняття та заміною ефекту спільної присутності цифровими імітаціями. Операціоналізація VR- та AR-технологій не замінює живу та повноцінну соціальну присутність, яка характерна для офлайн-форматів, що дає змогу трактувати цифрові фестивалі як компенсаційний і компромісний інструмент, оскільки вони підтримують культурну активність та комунікацію в умовах обмежень, але не здатні повністю замінити живий досвід.

Теоретичні та методологічні положення і висновки дисертаційної роботи є результатом авторських досліджень. Наукова новизна дисертації О.П. Крупи обґрунтована формулюванням проблеми – аналізом спектру нових можливостей і викликів, пов'язаних із цифровою трансформацією фестивальної індустрії в культурі Метавсесвіту. Вперше здобувачкою комплексно досліджено динаміку та наслідки трансформаційного впливу цифрових технологій на фестивальні практики в культурі Метавсесвіту, розглянуто процеси гібридизації та зміну концепції креативності в цифровому фестивальному просторі, визначено рівень й масштаб впливу цифрових рішень на формат, стиль і стратегію проведення фестивалів на прикладі міжнародних і локальних заходів, розкрито нові форми вираження та соціальної взаємодії в межах цифрового фестивального досвіду (на прикладі кіно- та музичних фестивалів, що найкраще демонструють змінений ансамбль взаємозв'язків між місцем, тілом і технологіями), схарактеризовано ситуацію, пов'язану з автентичністю традиційних фестивальних цінностей в умовах

цифровізації, а ще проаналізовано фестивальну ідентичність у проєкції динаміки та дихотомії традиційних підходів і цифрових репрезентацій.

Однією з сильних сторін роботи є те, що в ній розглянуто аспекти цифрової трансформації фестивалів як культурно-мистецьких івентів у метакультурному контексті, зокрема розширення культурного поля івенту, зміну моделей поведінки учасників/глядачів та появу нових сенсогенеруючих центрів і запропоновано підхід до розгляду метакультури як розширеного культурного поля та нового спільного-орієнтованого простору сенсогенеруючих центрів, що змінив формат, стиль і стратегію проведення фестивалів.

Аргументованість висновків у дисертаційній роботі є високою та переконливою, що підтверджується наступними аспектами: системна та багаторівнева аргументація (кожен висновок підкріплений «тріангуляцією» джерел і методів), доказова база з конкретними прикладами, контраргументація та врахування альтернативних позицій, методологічна послідовність та емпіричний базис.

Впевнено можна вважати, що теоретичні висновки, запропоновані у роботі О.П. Крупною, будуть затребуваними у подальших дослідженнях трансформації фестивальної індустрії в цифрову епоху.

Дискусійні моменти та зауваження. Тим не менш, необхідно відмітити і деякі недоліки цієї дисертаційної роботи:

По-перше, у тексті наводиться довгий перелік сучасних технологій, який місцями нагадує «інвентаризацію» без глибшого структурного аналізу їхніх взаємозв'язків. Є пропозиція більш чітко класифікувати ці технології (наприклад, за функціями: для комунікації, імерсивного досвіду, організації та логістики), що покращило б системність викладу.

По-друге, питання до кореляції термінів «метакультура» та «культура Мета-всесвіту». У роботі ці терміни використовуються як взаємозамінні, що може викликати плутанину. Бажано чіткіше розмежувати їхні значення або вказати, що вони використовуються як синоніми з обґрунтуванням такого підходу.

Проте висловлені зауваження не впливають на загальну високу оцінку дослідження, не піддають сумнівам зроблені в ній висновки й отримані результати, і є, швидше, побажаннями щодо подальших досліджень.

У цілому дисертаційна робота Оксани Петрівни Крупи «Цифрова трансформація фестивалів у культурі Метавсесвіту: нові можливості та виклики» є закінченою науково-кваліфікаційною працею з актуальної теми, розглянутої з позицій сучасної культурології. Публікації відображають зміст дисертації. Дослідження характеризується необхідною новизною та достовірністю. Наукові положення та висновки дисертації обґрунтовані та підтверджені науковим і практичним досвідом здобувачки.

Дисертаційне дослідження О.П. Крупи «Цифрова трансформація фестивалів у культурі Метавсесвіту: нові можливості та виклики» відповідає спеціальності 034 Культурологія та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а його здобувачка заслуговує на присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 03 «Гуманітарні науки» за спеціальністю 034 «Культурологія».

РЕЦЕНЗЕНТ:

Кандидат культурології, доцент,

доцент кафедри івент-менеджменту та індустрії дозвілля

Київського національного університету

культури і мистецтв

Вікторія ВОЛИНЕЦЬ

Підпис <i>В. Волинець</i> свідчую.	
Начальник ВК <i>В. Волинець</i>	
"24" 11 2025р.	